

Initiativ för att stärka handeln

– En strategisk forskningsagenda

Om Handelsrådet

Handelsrådet är en kollektivavtalsstiftelse med övergripande syfte att förena parterna inom handeln i en strävan att stärka handelns konkurrenskraft och skapa goda villkor för företagens medarbetare. Handelsrådet vill generera kunskap och insikt om handelns betydelse för samhället hos beslutsfattare, opinionsbildare och allmänheten.

Handelsrådets partsorganisationer är arbetsgivarorganisationerna Svensk Handel och Fremia, samt arbetstagarorganisationerna Akademikerförbunden, Handelsanställdas förbund och Unionen.

Inom Handelsrådet finns flera nämnder och råd som tillsammans främjar samarbetet mellan parterna inom handeln. Forskning och utvecklingsfrågor är ett prioriterat område inom Handelsrådet.

Handelsrådet är ett samarbete mellan

Stärk handelsnäringen med forskning

Forskning som är till nytta för handelsnäringen – företag och medarbetare samt samhället – bör stimuleras och stärkas.

Syftet med den strategiska forskningsagendan är att lyfta fram initiativ som kan utveckla samverkan mellan Handelsnäringen och forskningen och att öka mängden handelsforskning och forskningsmedel som går till handelsforskning. Att stärka handelsforskningen är en viktig pusselbit för att skapa en konkurrenskraftig och stark handelsnäring för både näringens företag och medarbetare samt övriga samhället.

Behovet av strategiska initiativ för handelsforskningen

Att bedriva handel blir allt mer komplext och verkligheten förändras i snabb takt. De företag som lyckas bäst med att fånga upp dessa förändringar och skapa konkurrensfördelar är också de som överlever och blir framgångsrika. Här finns förutsättningar för forskningen att bidra med ny kunskap och lösningar på komplexa problem som handelsföretag, anställda och samhället i stort ställs inför.

Det finns goda exempel att bygga vidare på och några av de stora handelsföretagen har aktiva forskningssamarbeten och kan bidra med erfarenheter, lärande och förståelse för övriga i branschen. Generellt sett kännetecknas dock handelsnäringen av en relativt låg forskningsintensitet.

De riktigt stora handelsföretagen behöver gemensamt påtala behovet av att handeln prioriteras när det gäller forskning i Sverige. Dessa företag kan även vara ledande i att samverka med andra näringar. Det finns en stor potential till ökad forskning om handelsnäringen samarbetar med närliggande näringar och branscher. Här har även branschorganisationer och arbetsmarknadens parter stora möjligheter att medverka.

Handelsnäringen kan lära av och dra nytta av närliggande, mer forskningsintensiva, branscher. Det finns också en potential till breddning av handelsforskningen där handeln kan bidra med kunskap kring konsumentbeteende, kommersialisering och annat som ligger nära handeln.

Mål med agendan

- Säkerställa att svensk handelsforskning är relevant och till nytta för handelssektorn så att forskningen kan bidra med ny kunskap till innovationer, lönsamhet och tillväxt samt god arbetsmiljö och bra arbetsförhållanden.
- Säkerställa att den svenska handelsforskningen bidrar till en positiv utveckling för medarbetare, företag, konsumenter och samhället i stort.
- Bidra till att öka mängden handelsforskning och forskningsmedel som går till handelsforskning.
- Stimulera svensk handelsforskning så att den uppnår excellens och blir framgångsrik på europeisk nivå samt internationellt.
- Bidra till att handelsnäringen med hjälp av forskning stärker välfärden och hjälper till att forma en god samhällsutveckling och hållbar omställning.
- Bidra till att det finns forskning som synliggör vikten av handelns värdeskapande.

Fem initiativområden för att stärka handelsnäringen med forskning

- Insikt
- Samverkan
- Tillämpning
- Excellens
- Finansiering

Mer om dessa områden senare.

Vision

Utveckla handelsnäringen med hjälp av forskning samt öka kunskapsöverföringen och interaktionen mellan akademi och praktik för att stärka företag och medarbetare inom handeln samt samhället i stort.

Handelsnäringens betydelse

Handelsnäringen är en viktig del av det svenska näringslivet, samhället och arbetsmarknaden. Handeln sysselsätter cirka 600 000 personer och utgör cirka 11 procent av landets BNP. Jämfört med andra branscher är dock forskningen inom handelsområdet eftersatt och kan utvecklas och förbättras till nytta för både handels företag och anställda, konsumenter och samhället i stort. Med ny kunskap kan näringen bli mer effektiv och lönsam, skapa en god arbetsmiljö samt bidra till ett hållbart samhälle.

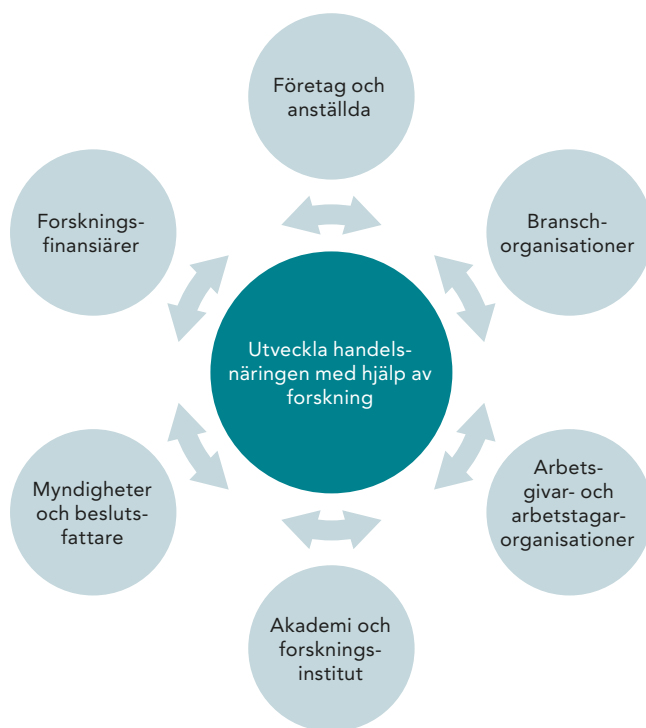
Handeln bidrar ...

- ... med arbetstillfällen
- ... till ökad livskvalitet
- ... med skatteintäkter
- ... med kunskap till produktionen

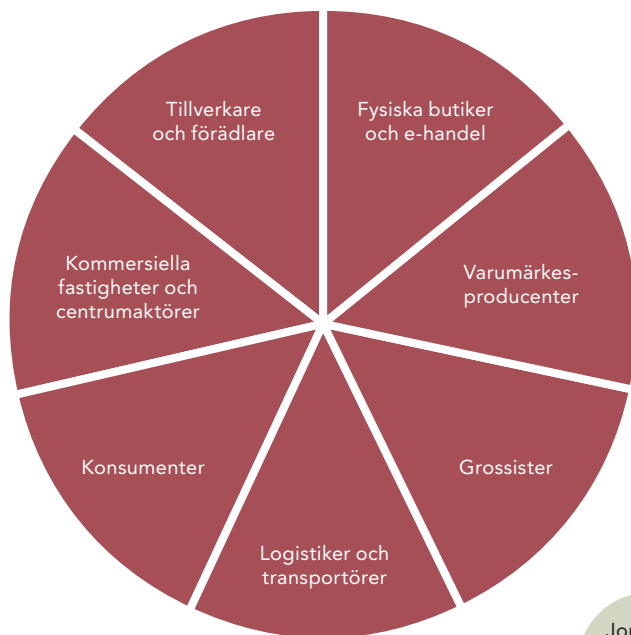
Handelsnäringen i sitt sammanhang

”Alla nyckelaktörer behöver samarbeta för att handelsnäringen ska kunna utvecklas med forskning.

Nyckelaktörer för att förverkliga agendan

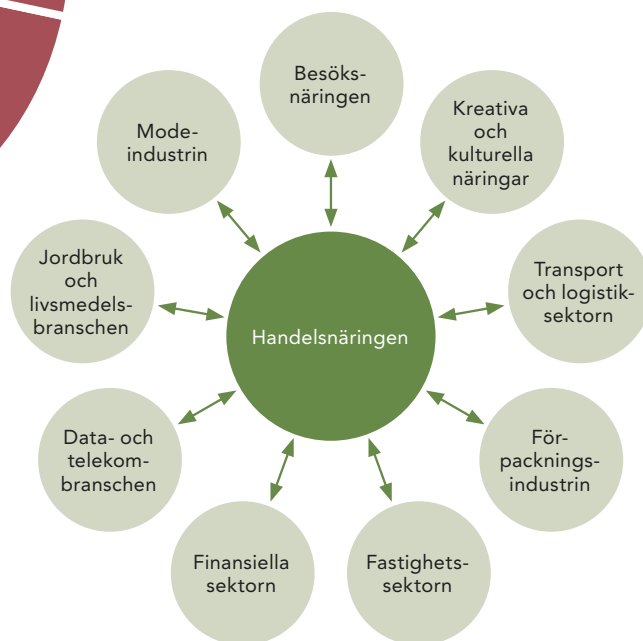

Funktioner och aktörer inom handelsnäringen

”Handeln spanner över flera olika verksamhetsområden som behöver täckas in av forskningen.

”Handelsnäringen behöver samarbeta med närliggande näringar för att för att få mer resurser och styrka till forskning.

Handelsnäringens närliggande branscher och näringar

Fem initiativområden

För att förnya och utveckla handeln med hjälp av forskning presenteras fem områden där förnyade initiativ krävs, och som hänger intimt samman med varandra.

Insikten om att forskning inom handel är viktig och kan bidra till både näringslivet, medarbetare och samhället i stort är grundläggande. Denna insikt och förståelse växer fram i **samverkan** mellan de olika inblandade aktörerna och finansiärerna vilket leder till att forskningen blir relevant och kan **tillämpas** och användas. För att bedriva sådan forskning krävs god **finansiering**. Med god och stabil forskningsfinansiering har handelsforskningen stora möjligheter att utvecklas till att bli mer **excellent** och internationellt gångbar.

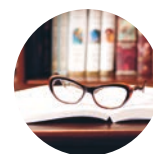
Samverkan

Tillämpning

Finansiering

Excellens

1 Det behövs en ökad **insikt** om att handeln är en betydelsefull del av samhället och att handelsforskning är en viktig pusselbit för att handeln ska kunna flytta fram positionerna. Handeln påverkar och samverkar med många olika näringar och möter både producenter, leverantörer och konsumenter i sin dagliga verksamhet. Kunskap från handelsforskning kan därför bidra till utveckling både till enskilda handelsföretag och näringslivet i stort samt till samhället och konsumenter på många olika sätt. Handeln är viktig för samhället som ekonomisk motor, arbetsgivare och möjliggörare för en god levnadsstandard. Aktiviteter som främjar en ökad insikt inom handeln, akademien och bland finansiärerna om handelsforskningens och handelns ömsesidiga betydelse för varandra behöver intensifieras.

2 **Samverkan** är av största vikt för att kunna utveckla handelsforskning som är mer relevant och användbar. Forskare behöver ta till sig näringens villkor och utmaningar och handeln behöver ta del i forskningsprocessen med tid och resurser och använda forskningsresultat i sin verksamhet. Företag och akademi behöver även samverka när det gäller aktuell kompetens och relevanta utbildningar för att säkerställa kompetensförsörjningen. Inom akademien måste olika ämnesdiscipliner samverka för att ta fram ny kunskap med olika perspektiv.

3 Forskningsresultatens praktiska **tillämpning** på praktiken inom handeln behöver tydliggöras, stärkas och utvecklas så att resultaten kommer till nytta. Detta är extra betydelsefullt för handelsnäringen eftersom det inte finns någon lång tradition eller starka strukturer för att dra nytta av ny kunskap från forskning. För att detta ska bli verklighet krävs en ökad kommunikation mellan branschen och akademien genom olika typer av möten och erfarenhetsutbyten. Forskarna behöver presentera sina resultat så att branschen kan förstå och ta till sig av ny kunskap och branschen måste ta sig tid att lyssna och se att de kan dra nytta av resultaten i sin verksamhet. Handeln och forskarna behöver förvalta forskningsresultaten så att kunskap som genereras i forskningsprojekten kommer till nytta och tillämpas i handeln.

4 Handelsforskning behöver ökad **finansiering**. Mer forskningsmedel skulle leda till ökat intresse för handelsforskning och bidra till att ta fram intressant ny kunskap för handelsnäringens företag och anställda samt konsumenter och samhället i stort. En ökad finansiering kan ske genom större statliga forskningsanslag, samverkan mellan forskningsfinansiärer, mer företagsfinansierad forskning och fler privata stiftelser som aktivt driver utlysningar som möjliggör handelsforskning.

5 Vetenskaplig **excellens** är viktig inom forskarvärlden och det är centralt att även handelsforskningen strävar efter ökad excellens för att öka områdets status. Kvaliteten på handelsforskningen behöver fortsätta att stärkas och utvecklas med bland annat ökad publicering i internationella akademiska tidskrifter och ett ökat samarbete på den internationella arenan. För att uppnå excellens är det viktigt att attrahera forskare; erbjuda stabil finansiering; och ha goda relationer mellan näringen och forskare samt mellan statliga lärosäten och branschen/ branschorganisationer. Starka relationer gör det lättare för lärosäten att våga investera i forskningsmiljöer och att identifiera handel som en forskningsprofil.

Åtta forskningsområden

För att fånga upp olika trender som påverkar handeln samt täcka in olika perspektiv och vinklar på handelsnäringen arbetar Handelsrådet med åtta forskningsområden.

Handelsnäringen inbegriper flera olika typer av verksamheter och ställs i dagens snabbföränderliga och rörliga samhälle ständigt inför nya utmaningar. Med forskning på nedanstående områden som grund kan handeln möta utmaningar som till exempel demografiska förändringar, globalisering, beredskap, digitalisering och hållbarhet. Forskning på dessa områden kan bidra med kunskap och hjälp till lösningar och innovationer som förbättrar handelsföretagens och dess anställdas villkor samt bidra till samhället i stort.

Teknik och
kommersiella
lösningar

Konsumentbeteende
och kunderbjudande

Arbetsmiljö
och säkerhet

Varudistribution
och logistik

Arbetsmarknad
och omställning

Branschglidning
och nya tjänster

Samhällsbyggande
och beredskap

Hållbarhet
och etik

Vägen framåt

För att förverkliga denna forskningsagenda finns en handlingsplan med förslag på åtgärder som branschens aktörer och akademien gemensamt behöver ta tag i för att bidra till nyttan och utvecklingen av handelsforskningen i Sverige.

Samverkan är en mycket viktig del i detta arbete. Tillsammans kan handelsnäringens aktörer, forskare, folkvalda, stat och myndigheter, forskningsfinansiärer av olika slag, branschorganisationer, arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer skapa förutsättningar för ett fruktbart utbyte mellan handels företag och dess anställda och forskare inom handelsfältet. I anslutning till denna forskningsagenda finns en handlingsplan med konkreta åtgärder inom de fem initiativområdena. Förslagen i handlingsplanen riktar sig till alla de nyckelaktörer som nämnts i agendan.

I agendan finns en handlingsplan med konkreta åtgärder inom de fem initiativen. Förslagen i handlingsplanen är ett smörgåsbord för de nyckelaktörer som nämnts i agendan.

” Ingen kan göra allt,
men tillsammans kan vi göra mycket
för att stärka handelsnäringen genom
forskning och öka kvalitén på den
forskning som bedrivs.

Handlingsplan

I handlingsplanen har ett antal rekommendationer, inom forskningsagendans fem initiativområden, tagits fram med konkreta exempel på åtgärder för att utveckla, förbättra och stärka handelsnäringen med hjälp av forskning.

Förslagen i handlingsplanen riktar sig till samtliga de nyckelaktörer som nämnts i tillhörande agenda. **Ingen kan göra allt, men tillsammans går det att göra mycket** för att stärka handelsnäringen genom forskning och öka kvalitén på den forskning som bedrivs.

Rekommendationer för ökad INSIKT

Gör beslutsfattare på olika nivåer i samhället medvetna om handelsnäringens betydelse och därmed vikten av relevant handelsforskning

- Uppmuntra näringslivet att diskutera behovet av att utveckla handelssektorn och att handelsforskningen är en viktig del av detta.
- Arbeta konsekvent för att handelsnäringen ges en tydligare roll i det svenska näringslivet och skapa en rutin för hur branschen ska påverka de återkommande forskningspolitiska propositionerna.
- Utveckla samrådsplattformen där handelssektorns olika aktörer samverkar med syfte att synliggöra behoven av handelsforskning och påverka beslutsfattare och forskningsfinansierare, främst Formas, Forte och Vinnova.

Påverka genom att kontinuerligt identifiera strategiskt viktiga forskningsområden för handeln

- Strategiska forskningsområden utvecklas i dialog och samverkan mellan forskare och näringsliv.
- Arrangera forskardagar där näringen möter forskare i syfte att ventiler morgondagens viktiga frågor för handeln.
- Ta lärdom från Handelshögskolan i Stockholm och deras arbete med *Retailklubbar* som kan fånga upp strategiskt viktiga forskningsområden för handeln.

Stimulera branschen till intresse och engagemang för handelsforskning genom att göra forskningen mer attraktiv och relevant

- Arrangera seminarier och möten mellan akademi och praktik och övertyga företag om nyttan av att satsa resurser på handelsforskning.
- Uppmuntra "ambassadörer" som sprider goda erfarenheter av handelsforskning till näringslivet.
- Sprida denna forskningsagenda för att höja medvetenheten om forskningens betydelse och möjligheter att stärka handelsnäringen.

Öka medvetenheten på lärosätena om att handelsforskning är viktigt samt gör det mer attraktivt att forska om handeln och att vara handelsforskare på svenska lärosäten

- Påverka lärosätena att prioritera handelsforskning på sina forskningsagendor.
- Öka branschens närvaro på svenska lärosäten, till exempel genom att det lokala näringslivet kontaktar lärosäten och påtalar behovet av forskning och visar intresse för dialog.
- Fördjupa befintliga forskarnätverk.

Instifta pris för handelsforskare

- Öka forskarnas intresse av att publicera sig i läromedel, böcker och olika typer av populärvetenskapliga produkter via olika incitament, till exempel genom att instifta årliga pris; Sveriges seniora handelsforskare, Sveriges bästa handelsbok, bästa avhandling etcera.
- Stimulera disputerade forskare att forska om handel genom att utlysa post.doc-stöd från näringslivet.

Rekommendationer för ökad SAMVERKAN

Öka kontaktytorna och samverkan mellan forskare och näringsliv

- Skapa forum och mötesplatser för olika aktörer inom handeln och handelsforskningen.
 - Öka möjligheterna för företag och forskare att träffas genom att investera i öppna innovationsmiljöer vid de svenska lärosätena.
 - Låt forskare delta på branschorganisationernas möten och prata om forskning för att visa på synergieffekter av att samverka.
 - Uppmuntra företag att ge forskare access till verksamheten (case, intervjuer, data med mera).
 - Skapa "Handelsforum" vid olika lärosäten som erbjuder en möjlighet för företag att ta del av forskningsfronten där forskare berättar om pågående forskning och omvandlar resultaten till sådant som är relevant för företagen.
 - Utveckla konceptet "adopt-a-shop" där företag upplåter butiksytor/lokaler för forskare som kan göra experiment och observationer i skarpt läge.
 - Stimulera konceptet "adopt-a-researcher" där branschen samverkar med en "egen forskare" som kan användas som bollplank.
-

Uppmuntra forskare från olika ämnesdiscipliner att forska om handel och främja tvärvetenskapliga projekt

- Identifiera forskningsområden som är av betydelse för handeln, men kanske inte de mest uppenbara, och arbeta för att skapa tvärvetenskapliga forskningsprojekt.
 - Utveckla samarbeten med närliggande näringar som till exempel besöksnäringen, transportnäringen, fastighetsnäringen etcetera.
 - För dialog med forskare från olika ämnesdiscipliner, till exempel nationalekonomi, teknik, design, arbetsvetenskap och data science.
 - Stimulera till en tvärvetenskaplig forskarskola med en gemensam nämnare kring inriktning mot handel.
-

Öka kontaktytorna och samverkan mellan utbildning och näringsliv

- Matcha handelsnäringens utveckling och nya behov med aktuella utbildningar på lärosätena.
 - Låt näringslivet vara med i utvecklingen av olika utbildningsnivåer såsom forskarskolor, grundutbildning och uppdragsutbildning med handelsinriktning.
-

Öka utbildningsnivån för att på så sätt öka mottagarkompetensen för ny kunskap inom handelsnäringen

- Uppmuntra till samverkan mellan företag och studenter/doktorander.
 - Skapa en modell där studenter/doktorander kan möta företag för att diskutera och presentera forskning.
 - Uppmuntra branschen att se fördelarna med att anställa fler disputerade forskare i sin verksamhet.
 - Ta lärdom av Handelshögskolan i Stockholms arbete med sina *Retailklubbar* som skapar möten mellan studenter och näringslivet.
-

Rekommendationer för ökad TILLÄMPNING

Tillgängliggör ny kunskap så att den kommer till nytta och användning för handelsnäringen

- Se till att det finns ett intresse från handelsnäringen redan vid projektstart för att skapa relevans och nytta genom att arbeta mer med referensgrupper där både handeln och branschorganisationer kan bidra.
- Sträva efter att det tidigt i forskningssatsningarna finns en tydlig plan/vision för praktisk tillämpning av forskningsresultaten.
- Initiera forskningsprojekt gemensamt från akademi och näring.
- Bjud in handelsföretag till lärosätena för diskussion kring samarbetsmodeller som syftar till gemensam kunskapsöverföring.
- Statliga finansiärer bör ställa högre krav på återkoppling till branschen av genomförda och slutförda projekt.
- Sprid kartläggningen om svensk forskningsfinansiering som gjordes av Handelsrådet 2025 till branschorganisationer och företag så att det blir lättare att bygga broar mellan akademi och praktik.

Skapa kanaler för populär-vetenskaplig spridning av handelsforskning

- Arrangera frukostseminarier där aktuell forskning presenteras på ett lättsmält sätt.
 - Ta fram sammanfattningar av forskningsrapporter med näringslivet som målgrupp.
 - Erbjud företagsförlagda föreläsningar med forskare.
-

Rekommendationer för ökad FINANSIERING

Engagera företag och privata stiftelser och finansiärer för att få dem att se potentialen av att bidra till handelsforskning

- Informera och övertyga stiftelserna om behovet av handelsforskning.
- Kommuniera med forskare och centrumbildningar att bredda sig när det gäller vilka forskningsfinansiärer de söker projektmedel hos.
- Stimulera branschen att finansiera handelsforskning genom egna utlysningar i projektform.
- Visa på möjligheterna för så kallade "industridoktorander", samt anpassa finansieringsformer och genomförande när det gäller dem så att de passar näringen.

Öka andelen statliga forskningsmedel till handelsrelaterad forskning

- Etablera och upprätthåll kontakter med statliga forskningsfinansiärer såsom Vetenskapsrådet, Vinnova, Formas och Forte kring betydelsen av handelsforskning.
- Påverka de statliga forskningsmyndigheternas och -stiftelsernas utlysningar så att de lämpar sig för handelsforskning och lockar handelsforskare att söka.
- Se över former för samfinansiering då de flesta handelsföretag är små och kan ha svårt att få ihop nödvändiga medel på egen hand.
- Ta lärdom av hur Centre for Retailing vid Handelshögskolan i Göteborg arbetar med "seed money" och ansökningar till de stora forskningsmyndigheterna.

Utveckla nya former och modeller för samverkan kring forskningsfinansiering

- Identifiera aktörer som kan leda till samfinansiering av handelsprojekt.
 - Arbeta målmedvetet för att skapa nya utlysningar som är samfinansierade.
 - Arbeta för att traditionella finansiärer av handelsforskning ska utlysa medel tillsammans med statliga forskningsmyndigheter.
 - Sök medel för att etablera mötesplatser och nätverk där forskare och näringsliv kan interagera kring gemensamma frågeställningar, exempelvis teknikplattformar och samverkanskluster.
 - Utveckla samarbeten med närliggande näringar som till exempel besöksnäringen, transportnäringen, fastighetsnäringen etcetera och skapa nya arenor och nya finansieringsmöjligheter för handelsforskning.
-

Rekommendationer för ökad EXCELLENS

Stabila strukturer

- Fånga upp studenter och doktorander i alla olika stadier och visa på möjligheterna med handelsforskning.
- Skapa en nationell forskarskola för handelsdoktorander.
- Skapa tydliga karriärvägar för handelsdoktorander.
- Påverka staten och statliga lärosäten att skapa en handelsinriktad forskningsprofil på ett statligt lärosäte.

Öka de internationella inslagen i handelsforskningen

- Stimulera till workshops, seminarier och andra gemensamma aktiviteter mellan forskare från olika länder, branschorganisationer och näringsliv.
 - Engagera gästprofessorer i undervisningen så att studenterna får möta etablerade internationella forskare.
 - Stimulera till att internationella doktorander kommer till Sverige och forskar om handel och att svenska doktorander åker utomlands.
 - Utveckla och stärk nätverket NRWA (Nordic Retail and Wholesale Association) samt bidra till en fortsatt utveckling och breddning av konferensen NRWC.
 - Etablera kontakter och plattformar i Bryssel som kan bevaka aktuella händelser inom forskning och forskningspolitik och förbereda strategier och arbetsmaterial, alternativt påverka European Commerce så att de driver forskningsfrågor på sin agenda.
 - Samverka med andra forskningsplattformar i Bryssel till exempel Earto (European Association of Research and Technology Organisations).
 - Stimulera till att öka mängden vetenskapliga publikationer i internationella tidskrifter.
-

Egna anteckningar

Publiceringsår 2025
Grafisk produktion: Fotoskrift AB

www.handelsradet.se

” Utveckla handelsnäringen med hjälp av forskning samt öka kunskapsöverföringen och interaktionen mellan akademi och praktik för att stärka företag och medarbetare inom handeln samt samhället i stort.

Arbetet med agendan – ett levande dokument

Den första forskningsagendan togs fram av Handelsrådet 2016, i samarbete med representanter från Handelsrådets stiftarparter; Svensk Handel, Fremia, Handelsanställdas förbund, Unionen, dåvarande Arbetsgivarföreningen KFO och Akademikerförbunden. I arbetet med agendan bidrog även handelsverksamma från olika branscher och positioner, forskargrupper, forskare, forskningsfinansiärer, centrumbildningar/forskningsinstitut och lärosäten med information och synpunkter i workshops, skriftliga remisser, intervjuer, presentationer och besök. En lättare översyn av agendan och handlingsplanen har genomförts under 2021 och 2025 av Handelsrådets utskott för forskning och utveckling.